

Grav eller lad ligge

RÅSTOFFER: Regionsrådet får en varm klump moler fra Mors i hånden i morgen, hvor råstofplanen for de kommende år er på dagsordenen

Af Carsten Tolbøll
ctb@mf.dk

MORS: Det er en klassisk konflikt, som i morgen havner på politikernes bord i Nordjyllands Regionsråd. Miljø contra industri. Naturværdier vejet op mod mere konkret omsættelige værdier og -måske - arbejdspladser.

I over 100 år har man gravet moler på det nordlige Mors og Fur. Det er de eneste steder i Danmark, hvor man i større omfang finder dette porøse mineral, der med sit indhold af nedbrudte smådyr fra urtidshavet er eminent til at isolere mod varme og kulde og til at absorbere væsker. I mindre målestok svarede molereventyret ved Limfjorden til det navnkundige goldrush i Californien i 1849. Arbejdere og deres familier strømmede til, og landsbyer skød op. Forskellen til USA er, at der graves løs den dag i dag på både Fur og Mors.

Længere vestpå

På Nordmors er virksomheden Damolin A/S imidlertid ved at løbe tør for godkendte graveområder. Derfor vil den gerne bevæge sig længere ud vestpå langs øens nordkyst. Her ligger landskaberne Stærhøj og Mosebjerg, hvor Damolin påberåber sig, at den har anmeldte graverettigheder, der går tilbage til den første råstoflov fra 1972.

For et par år siden søgte Damolin om lov til at omsætte rettigheden til en konkret gravetilladelse til i første omgang Stærhøj. Dette krævede en miljøgodkendelse (vvm-redegørelse), eftersom Stærhøj ligger på kanten af det fredede kystmassiv Flade Klit lige op ad Hanklit.

Den godkendelse gav Morsø Kommunalbestyrelse i foråret 2014. Med 20 stemmer mod 1 vægtede politikere hensynet til fabrikken og dens 50 ansatte højere end argumenterne fra de 49 grupper og enkeltpersoner, der havde protesteret i høringsfasen. Herunder den nystartede Foreningen til Bevarelse af Mosebjerg og Stærhøj, der i dag har omkring 300 medlemmer.

Men kort efter måtte Morsø Kommune sende sagsakter og indfyldelse til

Landskabet Mosebjerg ved Sundby på Mors har de største tilbageværende molerreserver. Men også en unik geologisk topografi, som mange lokale ikke ønsker endevendt af gravemaskiner. Arkivfoto.

Aalborg. En lovændring flyttede ansvaret for råstofindvinding til regionen. De overordnede råstofplaner har hele tiden været først amtets og siden regionens ansvar, men nu er det også regionen, der tager stilling til detaljerne i form af gravetilladelser.

Og Region Nordjyllands udvalg for infrastruktur, klima, kultur og miljø ser anderledes på sagen. Først underkendte udvalget Morsø miljøscreening for at have udeladt væsentlige aspekter. I december sidste år havde samme udvalg med formand Henrik Ringbæk Madsens (S) ord bevæget sig op i et helikopterperspektiv uden fortidige bindinger. Derfra tog det sig angiveligt ud, som at Mosebjerg helt og Stærhøj delvist bør friholdes fra gravning. Og det synspunkt indgår i udvalgets aktuelle indstilling til Råstofplan 2016, hvor der også tages hensyn til industrien ved at åbne op for andre, knap så naturfølsomme områder på Mors til molerindvinding.

For og imod

Om de så rækker til at sikre beskæftigelsen er en diskussion på Mors. Virksomheden og regionen er uenige om, hvorvidt der er moler nok til 10 eller 30 års produktion. Andre peger på, at hovedparten af Damolins forarbejdning i dag består af mineraler fra Sydeuropa, herunder det kendte kattegrus. Hvor reel er truslen fra den kapitalfondejede virksomhed om at lukke og flytte

fabrikken, hvis der gives afslag på Mosebjerg, som har de største og bedste tilbageværende molerreserver?

For miljøforkæmperne tæller også det aspekt, at molerlandskabet på Nordmors er inde i billedet til at blive udpeget som Unesco

verdensarv, og hvem ved, hvad det kan give af beskæftigelse og omsætning. For Damolins medarbejdere er sammenhængskraften på et i forvejen udsat Nordmors i fare, hvis fabrikken forsvinder.

KLUBNORDJYSKE

boligTEX
FARVER GARDINER

Nordsjö
Idé&Design

Nordsjö Idé & Design - Brønderslev

Algade 47, Brønderslev

30% på maling og træbestyrelse fra Nordsjö, Sadolin og Pinotex. 25% på solafskærmning fra Stila. 10% på alle andre lagervarer.

Se mere på www.klubnordjyske.dk/kn54

KLUBNORDJYSKE

Slagter Winther

Hjrtninggade 5, Hirtshals

RABAT 10% hver mandag
Gælder ikke tobaksvarer og mad ud af huset

Se mere på www.klubnordjyske.dk/kn30